

Jan Twardowski

Śpieszmy się

Śpieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą
zostaną po nich buty i telefon głuchy
tylko to co nieważne jak krowa się wlecze
najważniejsze tak prędkie że raptem się staje
potem cisza normalna więc całkiem nieznośna
ja czystość urodzona najprościej z rozpaczy
kiedy myślimy o kimś zostając bez niego

Nie bądź pewny że masz czas bo pewność niepewna
zabiera na wrażliwość tak jak każde szczęście
przychodzi jednocześnie jak patos i humor
jak dwie namiętności wciąż słabsze od jednej
tak szybko stąd odchodzą jak drozd milkną w lipcu
jak dźwięk trochę niezgrabny lub jak suchy ukłon
żeby widzieć naprawdę zamykają oczy
choć większym ryzykiem rodzić się niż umrzeć
kochamy wciąż za mało i stale za późno

Nie pisz o tym zbyt często lecz pisz raz na zawsze
a będziesz tak jak delfin łagodny i mocny

Śpieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą
i ci co nie odchodzą nie zawsze powrócą
i nigdy nie wiadomo mówiąc o miłości
czy pierwsza jest ostatnią czy ostatnia pierwszą

Wyjaśnienie

Nie przyszedłem pana nawracać
zresztą wyleciały mi z głowy wszystkie mądre kazania
jestem od dawna obdarty z błyszczenia
jak bohater w zwolnionym tempie
nie będę panu wiercić dziury w brzuchu
pytając co pan sądzi o Mertonie
nie będę podskakiwał w dyskusji jak indor
z czerwoną kapką na nosie
nie wypięknięję jak kaczor w paździeniku
nie podyktuję łez, które się do wszystkiego przyznają
nie zacznę panu wlewać do ucha świętej teologii łyżeczką

po prostu usiądę przy panu
i zwierzę mój sekret
że ja, ksiądz
wierzę Panu Bogu jak dziecko

O maluchach

Tylko maluchom nie nudziło się w czasie kazania
stale mieli coś do roboty
oswajali sterczące z ławek zdechłe parasole
klękali nad upuszczonym przez babcię futerałem jak szczypawką
pokazywali różowy język
grzeszników drapali po wąsach sznurowadeł
dziwili się że ksiądz nosi spodnie
że ktoś zdjął koronkową rękawiczkę i ubrał tłustą rękę w wodę
święconą
liczyli pobożne nogi pań
urządzali konkurs kto podniesie szpilkę za łeppek
niuchali co w mszale piszczy
pieniądze na tacę odkładali na lody
tupali na zegar z którego rozchodzą się osy minut (...)
wymawiali jak fonetyk otwarte zdziwione "O"
kiedy ksiądz zacinał się na ambonie
- ale Jezus brał je z powagą na kolana.

***

Dziękuję Ci po prostu za to, że jesteś
za to, że nie mieścisz się w naszej głowie, która jest za logiczna
za to, że nie sposób Cię ogarnąć sercem, które jest za nerwowe
za to, że jesteś tak bliski i daleki, że we wszystkim inny
za to że jesteś już odnaleziony i nie odnaleziony jeszcze
że uciekamy od Ciebie do Ciebie
za to, że nie czynimy niczego dla Ciebie, ale wszystko dzięki Tobie
za to, że to czego pojąć nie mogę - nie jest nigdy złudzeniem
za to, że milczysz. Tylko my - czytani analfabeci
chlapiemy językiem

Wielka mała

Szukają wielkiej wiary kiedy rozpacz wielka

szukają świętych co wiedzą na pewno
jak daleko odbiegać od swojego ciała

a ty góry przeniosłaś
chodziłaś po morzu
choć mówiłaś wierzącym
tyle jeszcze nie wiem

- wiaro malutka

Kiedy mówisz

Aleksandrze Iwanowskiej

Nie płacz w liście
nie pisz że los ciebie kopnął
nie ma sytuacji na ziemi bez wyjścia
kiedy Bóg drzwi zamyka - to otwiera okno
odetchnij popatrz
spadają z obłoków
małe wielkie nieszczęścia potrzebne do szczęścia
a od zwykłych rzeczy naucz się spokoju
i zapomnij że jesteś gdy mówisz że kochasz

Balem się

Balem się oczy słabną - nie będę mógł czytać
pamięć tracę - pisać nie potrafię
drżałem jak obora którą wiatr kołysze

- Bóg zapłać Panie Boże bo podał mi łapę
Pies co książek nie czyta i wierszy nie pisze

Nieszczęście nie-nieszczęście

Jest taki uśmiech co mieszka w rozpacz
bo gdy widzisz zbyt czarno to często inaczej
niekiedy w smutku jak drozd ci zaśpiewa
- twej miłości zranionej Bóg łaknie jak chleba
nieszczęście nie-nieszczęście jeśli szczęścia nie ma
jest uśmiech co się nawet na cmentarzu kryje
każdy świętej pamięci umiera więc żyje
cóż że go nie widzisz powraca do domu

siada przy stole czyta lampę świeci
czasem w bamboszach by nas nie obudzić
tylko śmierć umie ludzi przybliżyć do ludzi
nic dziwnego przecież tak to bywa
z nieba się tęskni zawsze po kryjomu
choćby królikom mlecze przed rosą pozrywać
ciotkę z gotówką przy sobie zatrzymać
uśmiech czasem się modli po prostu - mój Boże
tu gdzie miłość odchodzi lecz jej nie ubywa
ci co się kochają cierpią gdy są razem
uśmiech i z cytryną uśmiechnąć się może

narzekasz że świat surowy jak grzyb niejadalny
a w świecie stale uśmiech niewidzialny

Boże

Boże którego nie widzę
a kiedyś zobaczę
przychodzę bezrobotny
przystaję w ogonku
i proszę Cię o miłość jak o ciężką pracę

Sprawiedliwość

Prof. Annie Świderkównie

Gdyby wszyscy mieli po cztery jabłka
gdyby wszyscy byli silni jak konie
gdyby wszyscy byli jednakowo bezbronni w miłości
gdyby każdy miał to samo
nikt nikomu nie byłby potrzebny

Dziękuję Ci że sprawiedliwość Twoja jest nierównością
to co mam i to czego nie mam
nawet to czego nie mam komu dać
zawsze jest komuś potrzebne
jest noc żeby był dzień
ciemno żeby świeciła gwiazda
jest ostatnie spotkanie i rozłaka pierwsza
modlimy się bo inni się nie modlą
wierzymy bo inni nie wierzą
umieramy za tych co nie chcą umierać
kochamy bo innym serce wychłódło

list przybliża bo inny oddala
nierówni potrzebują siebie
im najłatwiej zrozumieć że każdy jest dla wszystkich
i odczytywać całość

Boję się Twojej miłości

nie boję się dętej orkiestry przy końcu świata
biblijnego tupania
boję się Twojej miłości
że kochasz zupełnie inaczej
tak bliski i inny
jak mrówka przed niedźwiedziem
krzyże ustawiasz jak żołnierzy za wysokich
nie patrzysz moimi oczyma
może widzisz jak pszczoła
dla której białe lilie są zielononiebieskie
pytającego omijasz jak jeża na spacerze
głosisz że czystość jest oddaniem siebie
ludzi do ludzi zbliżasz
i stale uczysz odchodzić
mówisz zbyt często do żywych
umarli to wytłumaczą

boję się Twojej miłości
tej najprawdziwszej i innej

Na dobranoc

Rozgadana wiedza
wymowna poezja
przez radio Szopen mówić do mnie będzie
Całuję cię na dobranoc
mój krzyżyku niemy
bo milczy tylko prawda i nieszczęście.

Bliscy i oddaleni

Bo widzisz tu są tacy którzy się kochają i
muszą się spotkać aby się ominąć bliscy i oddaleni jakby
stali w lustrze piszą do siebie
listy gorące i zimne rozchodzą się jak w
śmiechu porzucone kwiaty by nie wiedzieć
do końca czemu tak się stało są inni co

się nawet po ciemku odnajdą lecz
przejdą obok siebie bo nie śmia się spotkać tak czyści
i spokojni jakby śnieg się zaczął
byliby doskonali lecz wad im zabrakło bliscy boją się
być blisko żeby nie być dalej
niektórzy umierają-to znaczy już wiedzą miłości się
nie szuka jest albo jej nie ma
nikt z nas nie jest samotny tylko przez przypadek
są i tacy co się na zawsze kochają
i dopiero dlatego nie mogą być razem
jak bażanty co nigdy nie chodzą
parami można nawet zablądzić lecz po drugiej stronie nasze
drogi pocięte schodzą się z powrotem

Który stwarzasz jagody

Ty który stwarzasz jagody
królika z marchewką
lato chrabąszczowe
cień wielki małych liści
zawilec półobecny bo uwiednie zanim się go przyniesie do domu

czosnek niedźwiedzi dla trzmieli
smutek roślin
wydrę na krótkich nogach
ślimaka co zasypia na sześć miesięcy
niezgrabny śnieg co ma wdzięk większy zanim zacznie tańczyć
serce choćby na chwilę
spraw
niech poeci piszą wiersze prostsze od wspaniałej poezji.

Czekanie

Myślisz-znowu się spóźnia
zaraz się obrażasz
marudzisz jak sikorka ta brzydsza bez czubka

kto miłości nie znalazł już jej nie odnajdzie
a kto na nią wciąż czeka nikogo nie kocha
martwi się jak wdzięczność że pamięć za krótka

miłość dawno przybiegła i ukłękła przy nas
spokojna bo szczęście porzuciła ciasne
spróbuj nie chcieć jej wcale
WTEDY PRZYJDZIE SAMA.

pisanie

Jezu który nie brałeś pióra do ręki
nie pochylałeś się nad kartką papieru
nie pisałeś ewangelii

dlaczego nie pisze się tak jak się mówi
nie pisze się tak jak się kocha
nie pisze się tak jak się cierpi
nie pisze się tak jak się milczy

pisze się trochę tak jak nie jest

podziękowanie

Dziękuję Ci że nie jest wszystko tylko białe albo czarne
za to że są krowy łaciate
bladożółta psia trawka
kijanki od spodu oliwkowozielone
dziesięcioły pstre z czerwoną plamą pod ogonem
pstrągi szaroniebieskie
brunatnofioletowa wilcza jagoda
złoto co się godzi z każdym kolorem i nie przyjmuje cienia
policzki piegowate
dzioby nie tylko krótkie albo długie
przecież gile mają grube a dudki krzywe
za to
ze niestałość spełnia swe zadanie
i ci co tak kochają że bronią błędów
tylko my chcemy być wciąż albo albo
i jesteśmy na złość stale w kratkę

ankieta

Czy nie dziwi cię
mądra niedoskonałość
przypadek starannie przygotowany
czy nie zastanawia cię
serce nieustanne
samotność która o nic nie prosi i niczego nie obiecuje
mrówka, co może przenieść
wierzby gajowiec żółty i przebiśniegi
miłość co pojawia się bez naszej wiedzy
zielony malachit co barwi powietrze
spojrzenie z nieoczekiwanej strony

kropla mleka co na tle czarnym staje się niebieska
lży podobno osobiste a zawsze ogólne
wiara starsza od najstarszych pojęć o Bogu
niepokój dobroci
opieka drzew
przyjaźń zwierząt
z wątplenie podjęte z ufnością
radość głuchoniema
prawda nareszcie prawdziwa nie posiekana na kawałki
czy umiesz przestać pisać
żeby zacząć czytać?

dłaczego

Nie wierzysz w siebie większego od siebie
w śmierć mniejszą od śmierci
w to że można zachorować na grzech
w to że samotność jest zła jeśli się przed nią ucieka
w to że czas krzyczy na całe gardło ale go nie słyszysz albo
[udajesz Greka
siedzisz smutny jak Stańczyk w *Hołdzie Pruskim* oparty na
[flecie

nie wierzysz w nic
ale dlaczego się boisz

jakby Go nie było

Tak w Pana Boga naprawdę uwierzył
że mógł się modlić jakby Go nie było
i widzieć smutek ogromny na polu
pszenicę która nie zakwitła w czerwcu
i same tylko niewierzące dzieci
jakby Pan Jezus nie rodził się zimą
i nawet serce ludziom niepotrzebne
bo krew wariatka gdzie indziej pobiegła

wierzyć to znaczy nawet się nie pytać
jak długo jeszcze mamy iść po ciemku

prawda

jest prawda pozłacana
jest trochę nie w porę
jest jak zagadka w ciemność przechylona
jest w białych rękawiczkach

niekiedy jak rana
jak piękność co minęła a cnota została
jak kamień który mówi wiedzącym na pewno
przyjdź tu po trzystu latach wtedy pogadamy
jest także taka co się siebie wstydzi
smutna chuda jak szczapa
bo zbyt określona

przeciw sobie

Pomódl się o to czego nie chcesz wcale
czego się boisz jak wiewiórka deszczu
przed czym uciekasz jak gęś coraz dalej
przed czym drżysz jak w jesionce bez podpinkki zimą
przed czym się bronisz obiema szczękami

zaczynij się wreszcie modlić przeciw sobie
o to największe co przychodzi samo

przyrost ludności

Szkoda
dla jednej tylko osoby
deszczu
buków bo najchłodniej przy nich wśród upałów
ławki nad rzeką
szczęścia co zamyka usta
łamigłówek serca
miłości co ostrzy nóż
pływania żabką, motylkiem i delfinem
kataru po którym jednym uchem
słyszysz się później a drugim wcześniej
ciała co się nie dzieli tylko na ducha i popiół
jaskółki wzruszającej ramionami
wszystkiego po kolei
i dlatego pchają się na ten smutny świat
nowi ludzie dzwiami i oknami

"Ryczał"

ryczał na cztery strony świata że miłość odeszła
miała być zawsze a była za krótko
miała być jak mercedes a była jak moskwicz
nawet wiatr co na nas gwiżdże
rozplakał się w studni
głuptasie nie wybrzydź

wystarczy że przyszła
przezroczystość

Przezroczystość

Modłę się Panie żebym nie zasłaniał
był byle jaki ale przeźroczyły
żebyś widział przeze mnie kaczkę z płaskim nosem
żółtego wiesiołka co kwitnie wieczorem
wciąż od początku świata cztery płatki maku
serce co w liście wzruszenia rysuje
(choć serce chuligan bo bije po ciemku)
pióro co pisze krzywo kiedy ręka płacze
psa co rozpoczął już wyc do sputnika
mrówkę która widzi rzeczy tylko wielkie
więc nawet jej przyjemnie że jest taka mała
miłość jak odległość trudną do przebycia
zło z którym biegnie cierpienia niewinne
bliskich umarłych i nagle dalekich
jakby jechali bryczką w siwe konie
babcię co mówi do dziewczynki w parku
kiedy będziesz dorosła jeszcze mnie zrozumiesz
najkrótszą drogę co zawsze na końcu

aby już Ciebie tylko było widać

"jest"

Bogu nie potrzeba
Dowodów doktoratów też
Bogu tak jak miłości wystarczy że jest

z Tobą

Nie cierpienie dla cierpienia
nie krzyż dla krzyża
nie piątek dla piątku
nie po to aby pytać
skąd i co dalej

Wszystko to bez sensu. Za mało
lecz po to by być z Tobą
Pobiec. Bać się i zostać
skoro Ciebie bolało